

Welzijnsdashboard & Monitor Brede Welvaart Vergeleken

In een tijd waarin de roep om voorbij de 'groei' te denken steeds luider klinkt, bieden zowel Monitor Brede Welvaart (MBW) als het Welzijnsdashboard (WD) bredere indicatoren om de economie te meten. Hoewel beide benaderingen een breder perspectief hanteren dan economische groei alleen, zijn er ook verschillen. In deze infoshet wordt uitgelegd dat het WD een meerwaarde heeft ten opzichte van de MBW doordat het zicht geeft op de basisbehoeften en sociale cohesie van mensen 'in de marge' – lage inkomens groepen, migranten, werkelozen, alleenstaande ouders en ouders die moeilijk rondkomen, en kinderen en jongeren die in armoede opgroeien.

Top-down versus bottom-up

De MBW die door het Centraal Plan Bureau als beleidskader op nationaal niveau is voorgesteld omvat de volgende 7 dimensies: Materieel welzijn; Gezondheid; Milieu; Samenleving; Veiligheid; Werken en leren; Wonen, met ieder één of meer indicatoren. Deze indicatoren worden middels nationale, regionale of stedelijke gemiddelde scores gemeten. Per regio, of plaats, worden sommige indicatoren aangepast. Zoals de dimensies zijn ook de 11 indicatoren die in de MBW worden gemeten top-down gekozen.

De indicatoren die op een WD worden gemeten zijn bottom-up bepaald. Deze zijn context specifiek en het aantal ligt niet vast. Het WD laat wijkbewoners middels co-creatie de dimensies en indicatoren zelf kiezen. De keuze van indicatoren kan dus per wijk verschillen. Deze bottom-up benadering is vooral belangrijk om zicht te krijgen op de basisbehoeften en sociale behoeften van mensen in de marge. Zij herkennen hun dagelijkse welzijnsprioriteiten niet in de MBW. Het valt op dat de door hen gekozen indicatoren vooral basisbehoeften omvatten: toegang tot werk en gezond voedsel, financieel kunnen rondkomen, behoefte aan sociaal contact, en mentale stabiliteit. Dat zijn basisbehoeften om je veilig te voelen voor mensen die zich op de grens bevinden van bestaanszekerheid.

Handelingsperspectief

De kennis over wat er nu ècht toe doet voor mensen in de marge is niet goed zichtbaar op de MBW. Thematisch kan wel overlap bestaan tussen de MBW en het WD, zoals de overlap in 'veiligheid' en 'gezondheid'; echter, de specifiek invulling door indicatoren is verschillend. Waar 'gezondheid' op de MBW gemeten wordt door de indicatoren 'levensverwachting' en 'overgewicht', gaat het op wijkniveau om indicatoren als 'toegang tot gezonde voeding' en 'vrij zijn van stress'. Dit leidt tot een ander handelingsperspectief op nationaal en lokaal niveau. Tevens omvat het WD relatief meer indicatoren die te maken hebben met armoede en bestaanszekerheid, terwijl de MBW ook indicatoren omvat zoals 'werkplezier', 'tijdverlies door files en vertraging' of 'tevredenheid met vrije tijd'. Deze laatste gaan er impliciet vanuit dat mensen een betaalde baan hebben.

Democratisch instrument

Doordat het WD de kennis op lokaal niveau als uitgangspunt neemt, en wijkbewoners eigenaarschap laat nemen over het dashboard, draagt dit bij tot een stukje 'empowerment' in de wijk, onder mensen die doorgaans geen stem hebben in besluitvorming. Het dashboard wordt in Amsterdam ZO ingezet als democratisch instrument om het beleid van de Gemeente te beïnvloeden en dit meer inclusief te maken. Wat werkt wel/niet en waarom? Wat zijn actiepunten en wat verdient prioriteit? Dit wordt bepaald door bewoners. Daarnaast vormt het WD de basis van Dialoog sessies met ondernemers en sociale instanties om te zien wat er nodig is aan wijkverbetering. Op deze manier keert het vertrouwen onder bewoners terug dat er beleid met hen, in plaats van over hen wordt gemaakt. Tenslotte, worden de bewoners in deze Dialoogsessies ook gevraagd om na te denken over wat zij zelf kunnen doen.

Complementair

De MBW en het WD zijn complementair aan elkaar. Waar de MBW top-down vanuit een breder perspectief op economie belangrijke sociale, economische, en ecologische 'prestaties' meet, doet het WD dit op lokaal niveau. In die zin voegt het WD context specifieke invulling aan verschillende dimensie op de MBW, maar voegt daar ook andere indicatoren aan toe die ongelijkheden in bestaanszekerheid blootleggen.

Meer informatie over het Welzijnsdashboard is te verkrijgen via: <https://www.welzijnsdashboard.nl>

Contactgegevens onderzoekers:

Ivan Valencia- Saez: ivalenciasaez@gmail.com

Jennifer van Beek: j.e.m.vanbeek@uva.nl

Nicky Pouw: n.r.m.pouw@uva.nl

Hebe Verrest: h.j.l.m.verrest@uva.nl

Lydia Pont: lpont@xs4all.nl